

משכן לאמנות עין חרוד
Museum of Art Ein Harod

י. ש. קלטר: פרוזדור לנוף מעורפל

זוהי תערוכת היחיד המוזיאלית הראשונה של י. ש. קלטר, ובה סדרת ציורים חדשה כמו גם מקבץ של "אובייקטים אוצרותיים" מהשנים האחרונות. י. ש. קלטר, שמאז 2017 מפעיל גם חלל תערוכות נודד בשם "וינטלטור", טבע את המונח "אובייקט אוצרותי" לתיאור פעולתו האוצרותית כמדיום אמנותי.

היצירה התבונה מערערת על הקדושה (1935–2021) נראית כלוח מודעות של מוסד מדיני מיושן. אובייקט אוצרותי זה, שהוצג לראשונה כאובייקט יחיד בתערוכה של י. ש. קלטר במכון הצרפתי בתל-אביב, הוא כתערוכת רישום קבוצתית דחוסה של טובי הציירים הישראליים שפעלו ונפטרו במאה העשרים. הרישומים המשמשים כחומר גלם ביצירתו של י. ש. קלטר אימהיים באופיים ומתארים דימויי אישה או גופים במעבר. במהלך 2020 ו-2021 השתמש האמן בתקציב התערוכה לרכישת רישומים הללו במכירות פומביות בשוק המשני של האמנות התל-אביבית, מעזבונות בצפון הישן של תל-אביב וממרתפים עבשים ברחוב בן יהודה. הרישומים שימשו כקישוטים בחדר עבודה, בסלון או במשרד, וסיפורם חף מממלכתיות. נוכחותם היא עדות לחיים בבית, במרתף, בבידעם או בארגז מאובק. דפיהם התעופפו ברוח המאה העשרים. הניירות המוצגים בתערוכה ספגו את כתמי הזיעה של העולם. כשמתחמם, הם מצהיבים, כשלח, הם דוהים, מעבישים, מתפרקים, מוכתמים או מתכלים. הם מתפוררים תוך כדי מעבר מיד ליד בין סוחרים. אלו עבודות שיוצריהן לא ראו בהן יצירות מאז'וריות גם בעת שנוצרו, אפילו אם הם עצמם נחשבו לאמנים מאז'וריים. עבודות אמנות מסוג זה נתפסות כ"נחותות", ועל כן הפכו לשאריות אומללות, סימנים של פעולה אגבית, מחשבה, מחווה או זיכרון של מפגש; סימן לחיים שהיו ואינם עוד. את כל אלה אסף י. ש. קלטר לכדי אובייקט אוצרותי אחד, הממשיך את עיסוקו בהגדרות מקובלות המבדילות בין תפקידי האמן, האוצר והאספן, בערעור עליהן או בקשירתן יחד.

הסדרה ח"י ציורים שאיש לא יראה (2021–2022) כוללת 18 ציורי שמן מופשטים ועכורים בקנה מידה קטן ובגודל אחיד של 40x50 ס"מ. י. ש. קלטר צייר אותם על בדים הנמכרים לציירים חובבים, והם ממוסגרים בעץ הצבוע בפוליטורות שמהדהד ריהוט וינטג' כמו גם סגנונות ציור שהיו אופנתיים במערב לאחר מלחמת העולם השנייה. הציורים עשויים בפורמט קטן ואופקי של תמונות נוף, אבל לא מתארים נוף קונקרטי אלא אקלים מקומי – מערבולות של נפש קודרת, אנרגיה של שמש צהובה, צמחייה מיובשת בשרב כבד, במלחמה ובחורבן. המשטחים בנויים משכבות דקות ורבות של צבע שמן, בטכניקה של רטוב על יבש ורטוב על רטוב. זו סדרה אינדקסלית, שבעת עשייתה נמצאה מעבר לגבולות השפה ולחוקיה, המנסה ללכוד את הווייתה של נשמה. רובה ציור כשהאמן היה בהתקף חרדה ודיכאון ממושך, שממנו הוא סובל בכל קיץ מאז שלחם בקרב על ע'נדוריה במלחמת לבנון השנייה.